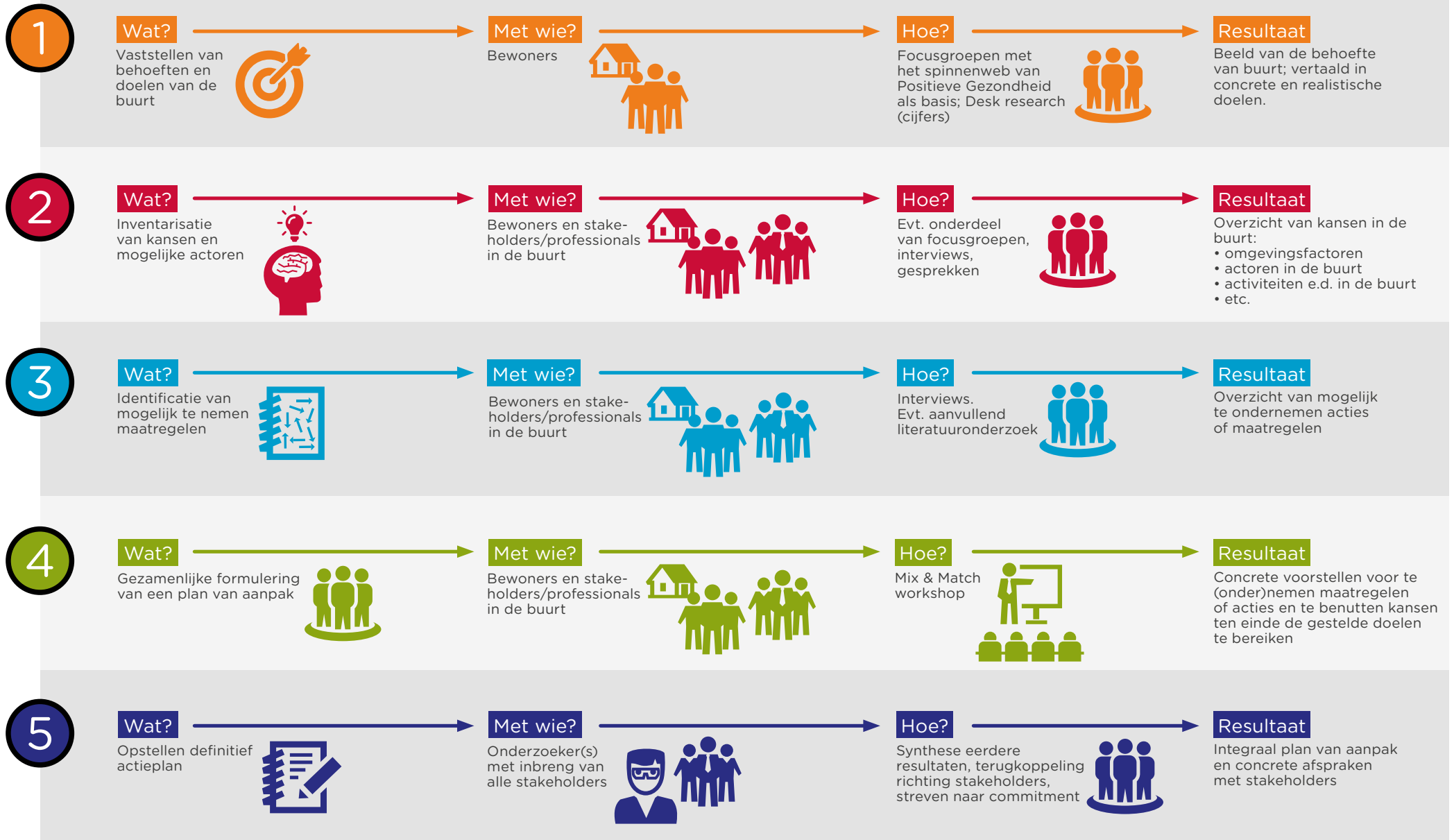

Positieve Gezondheid in de buurt

Stap voor stap naar een integrale buurtaanpak

De stappen nader omschreven: wat?

Hieronder worden de stappen één voor één nader besproken. Doelen en opbrengsten worden per stap uitgewerkt en er worden suggesties gedaan voor passende werkvormen.

1

Doelen/behoefte van buurt bepalen en identificatie van kansen (Buurtbewoners)

In deze stap wordt middels focusgroepgesprekken met buurtbewoners gekeken naar waar behoeftes liggen met betrekking tot versterken van positieve gezondheid in de buurt. Het spinnenweb van [Positieve Gezondheid](#) is hierbij uitgangspunt, waarbij gestart wordt op individueel niveau en vervolgens gekeken wordt naar het niveau van de buurt. Per dimensie wordt geïnventariseerd waar de kracht van de buurt ligt en welke dimensies of aspecten om extra aandacht vragen.

2

Identificatie van kansen en relevante actoren

Vervolgens wordt er vastgesteld waar de kracht van de buurt ligt, ofwel waar de kansen in de buurt liggen. Deze zouden uiteindelijk benut kunnen worden om te werken aan de doelstellingen van de buurt.

Kansen kunnen (fysieke of sociale) omgevingsfactoren zijn, maar ook in de buurt aanwezige partijen en buurtinitiatieven of - activiteiten die er al zijn. Dergelijke vragen kunnen heel goed in kleine mini-interviewtjes op straat gesteld worden, maar evt. ook binnen de focusgroepen. Ook andere stakeholders kunnen in interviews bevestigd worden op waargenomen kansen in de buurt.

Voor het in kaart brengen van de relevante actoren kunnen verschillende routes gevolgd worden. Men zou kunnen beginnen met de bewoners in de focusgroepen te vragen welke stakeholders binnen de buurt op welke dimensies van het concept Positieve Gezondheid een bijdrage zouden kunnen leveren en/of welke stakeholders iets bij kunnen dragen aan het bereiken van de gestelde doelen. Als alternatief kan gestart worden met een interview waarin deze vragen gesteld worden aan een gebiedsmakelaar of een sleutelfiguur in de buurt. Middels de sneeuwbal methode kan het netwerk worden uitgebreid. Ook de vastgestelde actoren kunnen bevestigd worden op waargenomen kansen en doelen maar worden in ieder geval bevestigd op hun (mogelijke) bijdragen aan de gestelde doelen.

3

Identificatie van mogelijk te nemen maatregelen

In de volgende stap wordt, op basis van geïdentificeerde behoeften en doelen, kansen en relevante actoren en hun bijdrage, nagedacht over welke (aanvullende) acties of maatregelen genomen zouden moeten worden om de waargenomen kansen zo goed mogelijk te benutten en bij te dragen aan de eerder gestelde doelen. De vraag naar mogelijke en gewenste acties of maatregelen kan gesteld worden binnen de interviews van de eerdere stappen met bewoners en stakeholders. Ook tijdens de focusgroepen kan dergelijke informatie al naar voren komen. De uitkomsten van de eerste drie stappen leiden tot een lijst met gestelde doelen, de belangrijkste kansen in de buurt en mogelijke acties vanuit verschillende partijen die actief zijn in de buurt, die bij kunnen dragen aan het behalen van de doelen.

4

Gezamenlijke formulering van een plan van aanpak

In stap vier worden kansen en mogelijkheden samen met bewoners en relevante actoren vertaald naar concrete ideeën voor het verbeteren van de positieve gezondheid op de gestelde doelen. Een geschikte werkvorm is een mix & match workshop waarin bewoners en overige stakeholders eerst de gestelde doelen prioriteren en vervolgens kansen, actoren en mogelijke maatregelen zo combineren dat de gestelde doelen zo goed en efficiënt mogelijk bereikt worden. Het doel van deze stap is een samenhangend plan van concrete acties te formuleren die draagvlak hebben en haalbaar zijn, mede doordat bewoners en aangewezen actoren zelf afspraken maken en er gestreefd wordt naar hun commitment.

5

Opstellen definitief actieplan

In de laatste stap worden de resultaten van de focusgroepen, interviews en workshop verwerkt in een samenhangend, realistisch actieplan. Dit vormt de basis van een integrale aanpak voor het bevorderen van Positieve Gezondheid in de buurt. Door middel van terugkoppeling richting deelnemers (actoren en buurtbewoners) met het verzoek hun commitment ten aanzien van gemaakte afspraken te bevestigen, wordt de aanpak geborgd. Tenslotte is, om de effectiviteit te optimaliseren, formatieve monitoring en evaluatie van de aanpak van belang.

Methoden: hoe?

Het is noodzakelijk alle vijf de stappen te doorlopen om tot een eindresultaat, het integraal plan van aanpak, te komen. De manier waarop ligt, gedeeltelijk, open voor eigen invulling. Dit houdt in dat het toepassen van sommige stappen op meerdere manieren kan. De verschillende methoden, om tot tussenresultaten te komen, zijn hieronder beschreven. Het kiezen van een methode hangt af van de beschikbare tijd en middelen. Maar ook de bruikbaarheid van eerder opgehaalde informatie speelt hierbij een rol.

Werving van bewoners en stakeholders

Het is belangrijk te proberen een doorsnede van de bevolking te benaderen en dus om een variëteit aan wervingsmethodieken te gebruiken. Hierbij kan gedacht worden aan flyeren, werving via buurtpunten, werving via de wijkzorg of mensen aanspreken op straat. Middels de sneeuwbal methode wordt het netwerk uitgebreid.

Focusgroepen met bewoners

Die focusgroepmethode is onderdeel van de eerste stap om te bepalen wat de behoeften en doelen van de buurt zijn met betrekking tot de dimensies van positieve gezondheid. Voor zover mogelijk worden hierin ook mogelijke stakeholders en kansen geïnventariseerd.

Voorbeelden van vragen die in de focusgroepen aan de orde komen, zijn:

- Voor het achterhalen van de positieve gezondheid van de buurt:
Op welke dimensies/aspecten zit de kracht van bewoners? En waar liggen behoeften? Men zou kunnen starten met het individueel invullen van het spinnenweb van Positieve Gezondheid en vervolgens kunnen discussiëren over hoe de 'score' van de buurt zou zijn. Als deze benadering onvoldoende oplevert, kunnen beschikbare cijfers over de buurt (gezondheid, omgeving, demografie en andere cijfers) worden voorgelegd aan de focusgroep-deelnemers. Ook aan de hand hiervan kunnen behoeften geformuleerd worden.
- Voor de vertaling van behoefte(n) in concrete, realistische doelen:
Stel dat we aan deze dimensie (of aan dit probleem) gaan werken, welk doel heeft u dan voor ogen? Hoe zou de ideale situatie er voor u uitzien? Als gestelde doelen of idealen te onrealistisch zijn, kan gediscussieerd worden over welke onderliggende subdoelen wel haalbaar zijn.
- Voor de eerste inventarisatie van kansen in de buurt:
Welke kansen zijn er in de buurt die Positieve Gezondheid kunnen ondersteunen? Welke actoren zijn in de buurt actief op de verschillende dimensies van Positieve Gezondheid? Welke kansen en welke actoren kunnen een bijdrage leveren aan de gestelde doelen?

Mini-interviews met bewoners over kansen en doelen

Afhankelijk van welke informatie in de focusgroepen is opgehaald, kunnen aanvullende mini-interviews met bewoners worden gehouden, bijvoorbeeld op straat op een plek waar bewoners veel komen, zoals een supermarkt. In deze mini-interviews kan gevraagd worden wat mensen als kansen in de buurt zien. Voor de omgevingsfactoren, kunnen bewoners bevraagd worden, bijvoorbeeld met vragen als:

- *Mocht u ooit verhuizen naar een andere buurt, wat gaat u dan het meeste missen uit de buurt?*
- *Wat maakt het wonen in deze buurt voor u aangenaam? Ook kunnen bewoners gevraagd worden naar te stellen doelen met betrekking tot bepaalde dimensies van (positieve) gezondheid of bepaalde gezondheidsproblemen. Hierbij komen vragen aan de orde zoals:*
- *Hoe ziet een buurt eruit waar iedereen gezond is?*

Interviews met stakeholders en sleutelfiguren

In samenspraak met bewoners worden mogelijk relevante stakeholders in kaart gebracht. Denk hierbij onder andere aan scholen, kerk, buurtprofessionals, maar ook aan lokale horeca en detailhandel. In interviews met stakeholders en sleutelfiguren (inclusief enkele actieve bewoners) kan vervolgens dieper ingegaan worden op de volgende onderdelen:

- Korte introductie van concept Positieve Gezondheid
- Reflectie op behoeften en doelen van bewoners. Eventueel aanscherping van doelen
- Inventarisatie van hun eigen (mogelijke) bijdrage aan de gestelde doelen
- Inventarisatie van andere kansen, actoren, initiatieven
- Inventarisatie van ideeën voor aanvullende acties of maatregelen waarmee kansen (beter) benut en doelen bereikt kunnen worden.

Vragen die in dit kader gesteld kunnen worden, zijn:

- *Welke producten/diensten worden door u aangeboden? Waar liggen de kwaliteiten?*
- *Hoe kunnen deze producten/diensten benut worden om aan de doelen voor de buurt te werken?*
- *Wat zou u als professional of organisatie nog meer kunnen en willen doen om aan deze doelen bij te dragen?*
- *Wat zouden bewoners zelf kunnen doen?*
- *Wat heeft u daarbij van anderen/andere partijen nodig?*

4

Mix & Match workshop

De uitkomsten van de eerdere stappen leiden tot een lijst met gestelde doelen, de kansen in de buurt en bestaande en mogelijke acties die bij kunnen dragen aan het behalen van de doelen van verschillende stakeholders die actief zijn in de buurt. Deze vormen de input voor een afsluitende, interactieve workshop die als doel heeft alle gegevens te combineren tot concrete actievoorstellen.

Voorafgaand aan de workshop zouden doelen, kansen, (mogelijke) acties en maatregelen en relevante actoren op aparte kaartjes geschreven kunnen worden. Let erop dat de hoeveelheid aan kaartje behapbaar blijft. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld punten die ongeveer hetzelfde betekenen worden samengevoegd tot één overkoepelende term.

Voor de workshop worden zowel bewoners als de geïnterviewde stakeholders en sleutelfiguren uitgenodigd. In de workshop worden globaal de volgende stappen gevolgd:

- Korte introductie van concept Positieve Gezondheid, de resultaten van het voortraject en het doel van de workshop
- In groepjes doelen prioriteren en één of twee doelen uitkiezen.
- Bij de doelen kansen zoeken die bijdragen aan het bereiken van de geprioriteerde doelen.
- Acties en maatregelen identificeren die zo effectief en efficiënt mogelijk bijdragen aan de doelen en/of het benutten van de kansen
- Actoren identificeren die een rol willen en kunnen spelen in het (onder)nemen van die acties/maatregelen.
- Plenaire discussie over de verschillende voorgestelde actieplannen

Tijdens dit proces kunnen de deelnemers de kaartjes met doelen, kansen, acties en actoren op flipovers combineren tot concrete, haalbare en wenselijke voorstellen voor het verbeteren van de positieve gezondheid op de geprioriteerde doelen. In de plenaire discussie kunnen de voorstellen gedeeld worden en afspraken gemaakt worden over te nemen acties. Het doel is een samenhangend plan van concrete acties te formuleren die draagvlak hebben en haalbaar zijn, mede doordat bewoners en actoren zelf afspraken maken en er gestreefd wordt naar hun commitment.

Vragen die na afloop van deze workshop beantwoord moeten zijn, zijn:

- *Wat zijn de belangrijkste te nemen maatregelen om in de behoeften van de buurtbewoners te voorzien?*
- *Welke partijen kunnen en willen hierin hun bijdrage leveren en op welke manier?*

5

Formulering definitief actieplan

In de laatste stap worden de resultaten verwerkt in een samenhangend, realistisch actieplan, waar actoren zich aan committeren. Dit vormt de basis van een integrale aanpak voor het bevorderen van Positieve Gezondheid in de buurt. Hiervoor zullen de projectleiders nauw samen moeten werken met de actoren die zich hebben in de workshop hebben gecommitteerd aan geformuleerde actievoorstellen. Tevens moet nagedacht worden over hoe de monitoring en evaluatie van het plan vormgegeven gaat worden.

In het plan moet minimaal staan:

- Doelstellingen voor de korte en lange termijn
- Acties/maatregelen die uitgevoerd worden om de doelstellingen te bereiken
- Stakeholders die worden betrokken bij de uitvoering van de acties/maatregelen
- Concrete afspraken ten aanzien van verantwoordelijkheden, rollen, termijnen, etc.
- Afspraken ten aanzien van de (wijze van) monitoring en evaluatie van de aanpak